

Stichting Beter Zeist

Secretariaat:
Griffensteijnseplein 22
3703 BG Zeist
T: 06-46082657
KvKnr.:30250364
NL98 INGB 0005 8035 12
E: beterzeist@gmail.com
W: www.beterzeist.nl

Aan de gemeenteraad van Zeist
T.k.n. het college van B&W

Zeist, 13 juni 2018

Betreft: Ronde Tafel 14/6 rv Financiën project centrum

Geachte gemeenteraad,

Met belangstelling heeft Stichting Beter Zeist kennis genomen van het raadsvoorstel Financiën project centrum. Het voorstel geeft het platform van buurten en dorpen aanleiding tot de volgende opmerkingen en vragen.

Afgrenzing in ruimte en tijd

Gezien de onderbouwende stukken lijkt het erop dat kosten voor herinrichting van wegen buiten het kernwinkelcentrum niet in het project zijn opgenomen. Het gaat dan vooral om aanpassing van wegen in het Wilhelminapark, busstation en omgeving, Lyceumkwartier, Jacob van Lennepaan e.o., Jagerlaan e.o. en Donkerelaan (en de Dorpsstraten?). Die maatregelen zijn een direct gevolg van verkeersbesluiten voor het centrum. Daarnaast is onduidelijk wat de financiële consequenties zijn van de voorgenomen autoluwheid of van de (pilot) afsluiting van de Slotlaan en de effecten die zo iets heeft op aanpassing van andere wegen, zoals de Jacob van Lennepaan. Dergelijke aanpassingen hebben een nog niet bepaalde doorlooptijd. Wij zouden graag zien wat de financiële en tijdsgevolgen zijn van de uitvoering van de genoemde voorgenomen maatregelen. Ook al zouden de aanpassingen wellicht niet vallen onder het project centrum, voor de burgers en de raad is het van belang te weten wat de herinrichting kost, hoe het gedekt wordt en hoe lang deze duurt.

De ontwikkeling van de kosten

De totale uitvoering van de centrumvisie is eind 2014 geraamd op € 5,7 mln. incidenteel en jaarlijks € 60.000,- gedurende circa 4 jaar (14RV0069). Er was in de begroting 2015 een dekking van € 4 mln. beschikbaar. Deze bestond uit twee miljoen euro (uit het RIOZ) gereserveerd voor realisering van de centrumvisie en aanvullend 2 miljoen lening. Het resterende deel, € 1,9 mln., zou gezocht worden in innovatie, bestaande budgets voor onderhoud, subsidies, bijdragen en financiering door vastgoedeigenaren en ondernemers. Mochten er onvoldoende middelen tijdig beschikbaar zijn, dan zouden er keuzes worden gemaakt in het uitvoeringstempo of zou er een andere dekking worden voorgesteld.

In de begroting 2017 is een aanpassing doorgevoerd waardoor het geraamde bedrag uitkwam op ca. € 10 mln. De post onvoorzien van € 1.2 mln. was oorspronkelijk ook bedoeld om de kosten van *'aanpalende verkeersprojecten'* te bekostigen. Deze laatstgenoemde kosten zijn nu *geraamd op € 7,3 ton* en worden volgens het raadsvoorstel uit de post onvoorzien gehaald. Van de post onvoorzien is inmiddels

volgens bijlage 1 € 6,2 ton uitgegeven. Er zou dus kennelijk nog € 5,8 ton over zijn. Voor de resterende projectfase wordt uitgegaan van € 7,1 ton en wordt de post onvoorzien bepaald op € 3 ton, in totaal dus € 1,1 mln. De *raming van € 1.34 mln. voor de aanvullende wensen* zullen worden meegenomen in de begroting 2019. De kosten voor de aanpalende verkeersprojecten (€ 7,3 ton) en de aanvullende wensen (€1.34 mln.) bedragen *in totaal € 2,04 mln.*

Daarmee lijken de kosten sinds 2015 ongeveer verdubbeld. Overigens is het voor ons niet duidelijk hoe de raming van de aanpalende verkeersprojecten tot stad is gekomen. Deze raming lijkt ons nogal laag gezien de vele ambities voor al deze projecten. En zitten daar ook al de gemaakte kosten in van de herinrichting van de Bergweg, Jacob van Lenneplaan en de twee kruispunten met de Schaerweijdelaan? Of werden die uit andere 'potjes' bekostigd? Kortom, verduidelijking van welke projecten eronder vallen en een gedegen financiële onderbouwing van deze totaalpost is gewenst (of is misschien al aanwezig in de geheime bijlage 3).

Integraal kostenplaatje

Overigens zouden wij graag de beschikking willen hebben over een integraal kostenplaatje van het project, dus inclusief de kosten die toegerekend worden aan andere begrotingsposten en reserves. En ook samen met de voorbereidende kosten van ca. € 1 mln. voor (andere) plannen voor het centrum. Vermoedelijk zijn nu alleen de externe kosten bijgehouden. Maatschappelijk gezien zouden ook de interne kosten moeten worden meegerekend, zoals salarissen van ambtenaren en politici. Ook de tijdbesteding van betrokken burgers, die gratis en voor niets de politiek proberen te begeleiden in hun werk, zouden moeten worden geraamd. Pas dan kunnen de totale kosten worden vergeleken met de opbrengsten van de uitvoering van het werk. Bij het laatste kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de eventuele toename van de omzet van winkeliers, de vermeerdering van het aantal bezoekers, de oplossing van eventuele knelpunten in de verkeerscirculatie, de verbeterde bereikbaarheid etc. Zowel de kosten als de opbrengsten zouden bij de evaluatie moeten worden meegewogen.

Het centrumproject is in feite ook een pilot voor andere complexe projecten. Zo worden er nu voorbereidingen getroffen om de infrastructuur van de straten en het groen van de buurt Couwenhoven aan te pakken. Bestrating zal worden vervangen en wegen worden zo nodig heringericht, waarbij de groene inrichting wordt 'meegenomen'. Dat alles gebeurt in dialoog met de buurt. Ook daar horen wij dat er voldoende geld is voor de herinrichting. Geld speelt kennelijk geen rol. Dat zet de deur open voor een - ook financieel - ongebreidelde aanpassing, terwijl het voorgenomen project juist een pilot is voor andere buurten waar straten moeten worden heringericht. Dat kan alleen wanneer de kosten beheersbaar blijven. Dan kunnen die andere buurten ook aan de beurt komen, omdat het geld niet voortijdig is opgesoupeerd voor een prachtproject zonder betekenis als pilot. Daar zitten de burgers van die andere buurten niet op te wachten.

Redenen en oorzaken overschrijdingen

In het raadsvoorstel zijn een aantal redenen en oorzaken genoemd waarom de werkelijke kosten hoger zijn dan oorspronkelijke ramingen. Genoemd worden:

- opgetreden stapeling en omvang van risico's;
- zeer ambitieuze planning;
- complexe en kritische omgeving, (juridische) procedures;
- meerwerk en 'pressure cooking' met gevolgen voor de aannemer;
- de locatie in het centrum;

- o niet voorziene kosten.

Daarnaast zijn er nog extra gelden nodig voor:

- o onvoorziene omstandigheden;
- o aanpalende verkeersprojecten;
- o aanvullende wensen vanuit de omgeving.

Los van de benodigde dekking van de kosten wordt een aantal sturingsmaatregelen genoemd om het project beheersbaar te houden.

Enkele kanttekeningen bij de redenen en oorzaken

Voorafgaande aan vaststelling van de amendementsvariant van de verkeerscirculatie van de centrumvisie (*geen plan!*) is daarover geen inspraak geweest van de burgers. Dat gold ook voor de ontwerpbesluiten die in 2016 werden gepubliceerd. De kritische omgeving was daarmee geen verrassing.

De gehele uitvoering van de centrumvisie werd opgedragen aan het college. Dat kreeg daarmee een maximaal mandaat om allerlei maatregelen uit te voeren. Kennelijk is daarbij de controle op de bestedingen te veel uit het oog verloren. Toch waren alle genoemde redenen en oorzaken al vooraf bekend en/of werden voor lief genomen. Uit internationaal onderzoek is bekend dat juist bij dergelijke complexe projecten de kosten moeilijk beheersbaar zijn, tenzij vooraf een complete en reële begroting wordt opgesteld, dus zonder meerwerk etc. Dat vergt wel voorafgaande aan de uitvoering een concreet uitgewerkt plan. Dat was er echter niet. Alle betrokkenen, de raad en het college, accepteerden dat de planontwikkeling nog tijdens de rit plaatsvond. Elke aannemer weet dat dan geldt: 'the sky is the limit'.

De nu voorgestelde sturingsmaatregelen hadden bij een dergelijk project vanaf het begin moeten worden ingezet om het 'project' (liever: deze ontwikkeling) beheersbaar te houden en niet pas nu. De kosten komen ca. 2 keer hoger uit dan oorspronkelijk geraamd bij de aanvaarding van de amendementsvariant, als het daarbij blijft. Ons is namelijk niet duidelijk of alle kosten ook aan het project zijn of worden toegerekend. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. Maar hoe komt het dat bij een dergelijk complex ontwikkelproject de dan juist benodigde stringente sturing en het maken van keuzen niet eerder plaatsvond? Hoe is dit uit te leggen aan de burgers?

Voorstel geheimhouding

Het college stelt in het RV voor twee bijlagen gedurende 5 jaar geheim te verklaren i.v.m. het financiële belang van de gemeente. Het gaat om het financieel overzicht per 1 maart 2018 en de risico-rapportage per 1 maart 2018.

Wij vragen de raad dit niet te honoreren omdat daardoor de belanghebbende burgers de komende 5 jaar geen inzicht kunnen krijgen in de kosten van het (gehele) project en van de voorbereidende en aanvullende activiteiten.

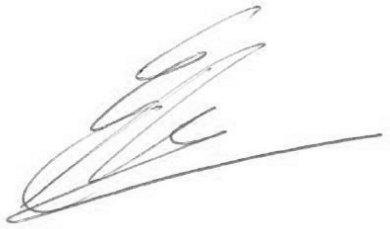
Een eventueel Wob-verzoek loopt daarop vast. Wij achten dit een oneigenlijk gebruik van de Gemeentewet, waarbij de bedoeling van de Wet openbaarheid bestuur onvoldoende wordt meegewogen. Het gaat in het financieel overzicht voornamelijk om al gedane bestedingen en verder om wat aanvullende globale begrotingsposten. De betreffende adviseurs en aannemers weten als contractpartijen precies wat er is of wordt betaald. Dan is het toch niet nodig deze informatie geheim te houden voor de samenleving? Er speelt dan geen enkel commercieel of zakelijk belang, ook niet van de gemeente.

Wat de risico-rapportage betreft: zo'n stuk is juist bij uitstek van belang voor de burgers.

De voorgestelde geheimhouding wordt in het stuk niet onderbouwd. In het coalitieakkoord is afgesproken de burgers bij allerlei ontwikkelingen te betrekken. Dat betekent dat zij moeten kunnen beschikken over de voor de betreffende ontwikkeling relevante informatie. Dat zou ons inziens ook moeten gelden voor de uitvoering van het centrumplan.

Wij verzoeken u bovengenoemde opmerkingen en vragen te verwerken in uw vragen aan het college en in het debat over het raadsvoorstel. Door andere verplichtingen en activiteiten zal niemand van het bestuur aanwezig zijn bij de Ronde Tafel.

Vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Egbert Visscher', written in a cursive style. The signature is positioned above the printed name of the signatory.

Stichting Beter Zeist,
Egbert Visscher, voorzitter